

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Saarinen, S. & Syrjämäki, E. (2023) Millaista tukea kansainväliset opiskelijat tarvitsevat kotoutumiseen? TAMK-konferenssi – TAMK Conference 2023. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, Erillisjulkaisuja, s. 125-129.

URL: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-78-6>

Susanna Saarinen, erikoissuunnittelija, Koulutuksen ja oppimisen palvelut, Tampereen ammattikorkeakoulu

Eija Syrjämäki, erikoissuunnittelija, Koulutuksen ja oppimisen palvelut, Tampereen ammattikorkeakoulu

MILLAISTA TUKEA KANSAINVÄLISET OPISKELIJAT TARVITSEVAT KOTOUTUMISEEN?

Asiasanat: Talent Boost, kansainväliset opiskelijat, integroituminen, osaajapula

Suomessa vuonna 2017 käynnistyneessä Talent Boost -toimenpideohjelmassa on viime vuosina panostettu entistä vahvemmin kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuton ja Suomeen integroitumisen edistämiseen. Tavoitteet ovat alkaneet konkretisoitua myös korkeakoulujen arjessa, ja Tampereen ammattikorkeakoulun kampuskin tuntuu jo aidosti monikulttuuriselta kohtaamispaikalta. Ulkomaalaiset opiskelijat saattavat kuitenkin törmätä erilaisiin haasteisiin yrittäessään kotiutua sekä korkeakouluumme että laajemmin suomalaiseen yhteiskuntaan. Mitä opiskelijat itse sanovat siitä, miten voisimme paremmin auttaa heitä integroitumaan ja työllistymään Suomeen?

Työ- ja opiskeluperäisestä maahanmuutosta, kansainvälisten osaajien saamisesta Suomeen on jo pitkään puhuttu ehtona Suomen kilpailukyvyyn säilymiselle ja julkisen talouden kestävyydelle, ja siihen on pyritty panostamaan myös poliittisesti (ks. esim. Talent Boost -toimenpideohjelma 2020). Jos haluamme koulutukseen laitettavien panosten kantavan hedelmää, meillä on vielä paljon tekemistä ulkomailta tulevien opiskelijoiden suomalaiseen yhteiskuntaan integroitumisen tukemisessa. Vaikka korkeakoulut eivät kykene tehtävään yksin, on niillä kuitenkin merkittävä rooli omien opiskelijoidensa ja alumniensa tukemisessa. Lisäksi korkeakoulut voivat, tai niillä on jopa velvollisuus, pyrkiä vaikuttamaan yleiseen asenneilmapiiriin suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa tulijoiden paremmassa vastaanottamisessa.

Valtaosa opiskelijoista haluaa työllistyä Suomeen

Osana Tampereen ammattikorkeakoulun (jatkossa TAMK) Talent Boost -ohjelmaa selvitimme vuonna 2022 tehdyllä kyselyllä omien kansainvälisten opiskelijoidemme tulevaisuuden suunnitelmia. Samalla kartoitimme heidän kokemuksiaan ja toiveitaan liittyen TAMKissa opiskeluun sekä tarjolla oleviin palveluihin ja tukeen. Vastauksia kyselyyn saatiin kaikkiaan 101 potentiaalisesta 570 vastaajan kohderyhmästä. Vastaajat edustivat 34 eri kansallisuutta melkein kaikilta mantereilta, painottuen kuitenkin Aasiaan, Eurooppaan ja Afrikkaan. Eniten vastaajia oli Filippiineiltä (18 %) ja toiseksi eniten Keniasta (14 %). Vastaajista puolet oli asunut Suomessa alle vuoden ja 12 % yli kahdeksan vuotta, loput sijoittuivat tälle välille.

Valtaosa vastaajista (57 %) halusi jäädä valmistumisensa jälkeen Suomeen joko pysyvästi tai useammaksi vuodeksi. 14 % suunnitteli asuvansa sekä Suomessa että kotimaassaan, ja vain 5 % aikoi palata kotimaahansa heti valmistumisen jälkeen. Pieni osa suunnitteli muuttoa ulkomaille tai halusi pitää suunnitelmansa vielä avoimina. Tärkeimmiksi syiksi Suomeen jäämiselle mainittiin mm. uran rakentaminen, elämänlaatu ja henkilökohtaiset syyt.

Verkostoitumista ja vapaa-ajan kohtaamisia

Vastaajat antoivat hyvää palautetta TAMKin opettajista ja opetuksesta. Yksi media-alan opiskelija kiittelee opettajan järjestämiä monipuolisia aktiviteetteja myös korkeakoulua laajemmassa ympäristössä:

The activities my teacher arranged such as workshops, events and museum visits helped me to understand my career goals. I would definitely say, that the extracurricular activities made by my teachers were more rewarding and more qualitative in terms of learning. Very fresh way of teaching!

Hyvää palautetta tuli myös TAMKin kansainvälisille opiskelijoille suunnatusta sosiaaliohjauksesta. Se koettiin tärkeäksi ja käytännölläheiseksi avuksi erityisesti opintojen alkuvaiheessa uuteen maahan saavuttaessa. Enemmän tukea sen sijaan kaivattiin erityisesti harjoittelupaikkojen hakemiseen. Lisäksi vastaajat toivoivat opintoihin lisää

yhteisiä projekteja ja muuta yhteistyötä työelämän toimijoiden kanssa, jotka mahdollistaisivat paremman verkostoitumisen.

Moni kaipasi myös lisää kohtaamisia suomalaisten opiskelijoiden kanssa, sekä vapaa-ajalla että opintojen yhteydessä. Juusolan et al. (2021) toteuttaman valtakunnallisen selvityksen mukaan suomalaisen koulutusjärjestelmän maine ja toiveet työskennellä Suomessa ovat merkittäviä tekijöitä saapua Suomeen, mutta Suomeen jäämiseen vaikuttavat lopulta työpaikan ohella myös sosiaaliset tekijät, kuten henkilökohtaiset suhteet. TAMKin kansainvälisistä opiskelijoista erityisesti ne, jotka eivät opinnoissaan luontaisesti kohtaa suomalaisia kanssaopiskelijoita, kokevat heihin tutustumisen vaikeaksi. Kysyttäessä, mikä on ollut tärkein integroitumista edistävä tekijä korkeakoulun ulkopuolella, saimme mm. seuraavanlaisia vastauksia:

Parties, being honest. It is the only place to be integrated to Finns and their life. In other circumstances, they won't talk to you, even if you reach to them.

I believe I'm well integrated in Finland, but socially I wouldn't have anyone to talk to if not for knowing other foreigners. These classes have been a good way to get to know various fellow foreigners I get along well with, as well as other courses I've attended.

Interacting with the community in Talkoot, or Talkootyö, is amazing. After Talkoot, there's always grilling and chatting to get to know one another.

Suomen kielen oppiminen on vaikeaa, mutta palkitsevaa

Suomen kielen oppiminen nousi kyselyssä vahvasti esille yhtenä tärkeimmistä integroitumista edistävästä tekijöistä. Samalla se koettiin hyvin haastavaksi ja aikaa vieväksi. Haastavuudesta huolimatta suurin osa vastaajista oli panostanut kielen oppimiseen paitsi suorittamalla tutkintoon kuuluvia kieliopintoja TAMKissa, myös aktiivisella, omatoimisella opiskelulla. TAMKissa suomen kielen opiskeluun pyritään kannustamaan myös kielitaitoon linkitetyllä stipendijärjestelmällä, mikä osaltaan vaikuttaa myös kielikurssien sisältöön ja oppimistavoitteisiin. Suomessa puhekieli eroaa kuitenkin paljon kirjakiielestä, ja

siksikin opiskelijat kaipaavat usein kielen oppimiseen myös käytännönläheisempää ja sosiaalisempaa lähestymistapaa:

Practicing Finnish in real working life will motivate the learning better.

Could you provide the extra language class together with Finnish students?

Could be fun to connect to the Finnish study programs.

Ihminen ihmiselle?

Suomalaisista ammattikorkeakoulusta valmistuneista EU- tai ETA-maiden kansalaisista (pl. Suomi) 39 % oli työllistynyt Suomeen ja 44 % muuttanut pois maasta vuosi valmistumisensa jälkeen (v 2020). EU- tai ETA-maiden ulkopuolisten maiden kansalaisista vastaavat luvut olivat 54 % ja 17 %. (Vipunen 2022.) Parantamisen varaa siis löytyy vielä, jotta saamme suuremman osan edes itse kouluttamistamme kansainvälisistä osaajista paikkaamaan paljon puhuttua osaajapulaamme.

Osaajapulasta ja kestävyysvajeen paikkaamisesta puhuessamme meidän on lisäksi hyvä muistaa, että kyseessä ovat ”ihmiset perheineen, eivät työkoneet”. Helle ja Jaakonsaari (2022) kuuluttavatkin paitsi maahanmuuttobyrokratian vähentämistä, kotoutumisen edistämistä ja syrjinnän ehkäisyä, myös syvällistä asennemuutosta. Voisimmeko aloittaa vaikka kielitaitovaatimustemme kohtuullistamisella? Kenties kaikissa tehtävissä aukoton suomen kielen taito ei ole välttämättömyys, vaan perusteet ja halu oppia lisää voisi riittää? Muuttaminen vieraaseen maahan, täysin uuden ja harvinaisen kielen sekä kokonaisen tutkinnon opiskelu vieraalla kielellä ei ole kenellekään helppoa. Pitäisikö meidän vaatia vähän enemmän joustoa ja ponnisteluja myös itseltämme, jotta saamme kaipaamamme osaajat tuntemaan olonsa tervetulleeksi ja kotoisaksi rinnallamme. Erään opiskelijan sanoin:

International students arriving to Finland are already aware and actively trying to integrate into Finland. I would argue some attention has to be put on Finnish people themselves and how they are integrated into welcoming in foreigners.

Lähteet

Helle, M. & Jaakonsaari, L. 2022. Osaajien houkuttelu Suomeen vaatii syvällistä asennemuutosta. Vieraskynä. Helsingin Sanomat 10.12.2022. Luettu 20.12.2022 <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009239554.html>

Juusola, H., Nori, H., Lyytinen, A., Kohtamäki, V. & Kivistö, J. 2021. Ulkomaiset tutkinto-opiskelijat suomalaisissa korkeakouluissa. Miksi Suomeen on päädytty ja kiinnostaako työskentely Suomessa opintojen jälkeen? Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:14. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163013>

Talent Boost -toimenpideohjelma. 2020. Työ- ja elinkeinoministeriö. Luettu 20.12.2022. <https://tem.fi/talent-boost>

Vipunen. 2022. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistyminen. Luettu 20.12.2022. <https://vipunen.fi/fi-fi/amk/Sivut/Tutkinnon-suorittaneiden-sijoittuminen.aspx>